

Павучок на сьценцы
Красенцы снуець.

Кросны — ня толькі ткацкі варштат, кажучы па-сучаснаму, але яшчэ, нейкім чынам, і — варштат друкарскі, бо ў арнамэнце былі зашыфраваныя пасланьні прашчураў. То *кросны* пісалі своеасаблівы красворд. У геніяльнай язьгніцкай паэме Янкі Купалы „Яна і я“ асобны разьдзел: „*За кроснамі*“:

За *кросны* ненагляднай сесьці трэ было,
Ядваб-кужэль сівенькі ткаць...

А ў Максіма Багдановіча:

І тчэ, забыўшыся, рука,
Заміж пэрсьдзкага узору
Цьвяток радзімы васілька...

Кросы і сны — *кросны*.

Крупнік

Сяржук Сокалаў-Воюш

Шклянка мёду, шклянка вады, паўлітра сьпірытусу, чвэрць мушкатовае галкі, крышку ваніліну, лёт цынамону, пару гвазьдзікоў, цытрынавае скурка, а яшчэ розныя зёлкі ў залежнасьці ад густаў кухара. Калі трымацца вызначанай тэхналегіі, праз гадзіну з усяго гэтага ў вас мусіць атрымацца *крупнік*.

Пры слове *крупнік* бальшыня сучасных беларусаў уяўляе сабе міску варыва, якое нашыя продкі хутчэй назвалі б крупеняй.

Традыцыйна ж *крупнікам* лічыўся апісаны алькагольны напой.

Характэрныя рысы правільна згатаванага *крупніку*: мацунак у межах 40 градусаў, прыемны смак і непатрэбнасьць закускі. *Крупнік* п'ецца гарачым, ён, у адрозьненне ад гарэлкі, не выклікае нэгатыўных адчуваньняў ні пры ягоным ужываньні, ні пасья. Ён найбольш адбірае ў чалавека ногі, а розум пакідае чыстым і язык гнуткім.

Паводле мовазнаўцаў, слова *крупнік* у тым самым значэньні ўжываецца ў Польшчы і на Украіне, але цэнтар яго распаўсюджаньня прыпадае на Беларусь.

Напрыканцы гэтага стагодзьдзя, разам з нацыянальным адраджэньнем, пачала адраджацца і традыцыя гатаваньня *крупніку*. Былі адшуканыя старыя рэцэпты, і моладзь у розных канцах Беларусі пачала экспэрымэнтаваць. Да традыцыйных складнікаў яна дадала мясцовыя. У выніку полацкі *крупнік* адрозьніваецца ад гарадзенскага або менскага. На аснове менскага *крупніку* менчукі пачалі гатаваць яшчэ адзін напой — жыжаль, а на аснове полацкага, у купальскую ноч, гатуюць мясцовы паганскі напой — „Чорны Сыс“. Нацыянальная інтэлігэнцыя любіць *крупнік*.

І ўсё ж працэс адраджэньня *крупніку* апошнім часам пайшоў на спад. Найбольш вінаватая ў гэтым эканамічная сытуацыя, якая ня толькі зрабіла *крупнік* дарагой раскошай, а і нагадала аматарам гэтага напою, што цяпер мець толькі галаву — замала. Моцныя ногі таксама вартасць.